

ΑΡΧΑΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

Διδαγμένο κείμενο

Ἐνθα δὴ πᾶς παντὶ θυμοῦται καὶ νουθετεῖ, δῆλον ὅτι ὡς ἐξ ἐπιμελείας καὶ μαθήσεως κτητῆς οὔσης. Εἰ γὰρ ἐθέλεις ἐννοῆσαι τὸ κολάζειν, ὃ Σώκρατες, τοὺς ἀδικοῦντας τι ποτε δύναται, αὐτό σε διδάξει ὅτι οἷ γε ἄνθρωποι ἡγοῦνται παρασκευαστὸν εἶναι ἀρετῆν. Οὐδεὶς γὰρ κολάζει τοὺς ἀδικοῦντας πρὸς τούτῳ τὸν νοῦν ἔχων καὶ τούτου ἕνεκα, ὅτι ἠδίκησεν, ὅστις μὴ ὡσπερ θηρίον ἀλογίστως τιμωρεῖται· ὁ δὲ μετὰ λόγου ἐπιχειρῶν κολάζειν οὐ τοῦ παρεληλυθότος ἕνεκα ἀδικήματος τιμωρεῖται-οὐ γὰρ ἂν τό γε πραχθὲν ἀγέννητον θεῖν-ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος χάριν, ἵνα μὴ αὐθις ἀδικήσῃ μήτε αὐτὸς οὗτος μήτε ἄλλος ὁ τοῦτον ἰδὼν κολασθέντα. Καὶ τοιαύτην διάνοιαν ἔχων διανοεῖται παιδευτὴν εἶναι ἀρετῆν· ἀποτροπῆς γοῦν ἕνεκα κολάζει. Ταύτην οὖν τὴν δόξαν πάντες ἔχουσιν ὅσοιπερ τιμωροῦνται καὶ ἰδία καὶ δημοσίᾳ. Τιμωροῦνται δὲ καὶ κολάζονται οἱ τε ἄλλοι ἄνθρωποι οὐδ' ἂν οἴωνται ἀδικεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα Ἀθηναῖοι οἱ σοὶ πολῖται· ὥστε κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ Ἀθηναῖοί εἰσι τῶν ἡγουμένων παρασκευαστὸν εἶναι καὶ διδακτὸν ἀρετῆν. Ὡς μὲν οὖν εἰκότως ἀποδέχονται οἱ σοὶ πολῖται καὶ χαλκῶς καὶ σκυτοτόμου συμβουλευόντος τὰ πολιτικά, καὶ ὅτι διδακτὸν καὶ παρασκευαστὸν ἡγοῦνται ἀρετῆν, ἀποδέδεικται σοι, ὃ Σώκρατες, ἱκανῶς, ὥς γέ μοι φαίνεται.

Πλάτωνος Πρωταγόρας 324A-C

1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα «Οὐδεὶς γὰρ κολάζει ... παρασκευαστὸν εἶναι καὶ διδακτὸν ἀρετῆν»
Μονάδες 10
2. Ποια ἀποψη εκφράζει ο Πρωταγόρας για τον σκοπό της τιμωρίας και πὼς αξιοποιεῖ την ἀποψη αὐτή για να τεκμηριώσῃ το διδακτὸ της ἀρετῆς ;
Μονάδες 10
3. Με ποιον τρόπο ο Πρωταγόρας εκμεταλλεύεται την συμπεριφορά της Αθηναϊκῆς κοινῆς γνώμης για να ενισχύσῃ την ἀποψή του για το διδακτὸ της ἀρετῆς ;
Μονάδες 10
4. Ο Πρωταγόρας, δια στόματος Δία στο μῦθο, πρότεινε για ὅποιον δεν ἔχει συμμετοχή στην αἰδῶ και στη δίκη την θανατικὴ ποινὴ (κτείνειν ὡς νόσον πόλεως). Με βάση το διδαγμένο κείμενο να αναφέρετε αρχικὰ ποια ἀντίφαση δημιουργεῖται. Στη συνέχεια, λαμβάνοντας ὑπόψη σας το παρακάτω μεταφρασμένο ἀπόσπασμα, να αιτιολογήσετε γιατί ἡ προηγούμενη ἀντίφαση αἰρεται ως ἓνα βαθμὸ : «... και εἴν, σε περίπτωση που κάποιος δε μετέχει σ' αὐτό (δηλαδή στην ἀνδρός ἀρετῆν) πρέπει να τον διδάσκουμε και να τον τιμωροῦμε μέχρι που με την τιμωρία να βελτιωθεί και εἴν, σε διαφορετικὴ περίπτωση, πρέπει να εκδιώκουμε ἀπὸ την πόλη ἢ να σκοτώνουμε ως ἀνίατο ὅποιον δεν υπακούει σ' αὐτό το πράγμα ἀκόμα και μετὰ την διδασκαλία, ἀκόμα και μετὰ την τιμωρία».
Μονάδες 10
5. Πόσα και ποια εἶναι στην οὐσία τα θέματα του πλατωνικοῦ διαλόγου «Πρωταγόρας» ;
Μονάδες 10
6. Για καθεμιά ἀπὸ τις παρακάτω λέξεις να γράψετε μια λέξη του διδαγμένου κειμένου ετυμολογικὰ συγγενή : διαθήκη, συνεννόηση, αρχηγός, ερχομός, ὄραμα, σχολεῖο, ντροπαλός, επιεικής, τμηματικός, ἐνδειξη.

Αδίδακτο κείμενο

Ἄπορῶ δ' ὄτι χρήσωμαι τοῖς ὑπολοίποις καὶ τίνος **πρώτου** μνησθῶ καὶ ποίου δευτέρου· τὸ γὰρ ἐφεξῆς με λέγειν διαπέφευγεν. Ἴσως οὖν ἀναγκαῖόν ἐστιν, ὡς ἂν ἕκαστον τύχη **προσπεσόν**, οὕτως εἰπεῖν περὶ αὐτῶν· ἃ δ' οὖν μοι νῦν ἐπελήλυθε, καὶ περὶ ὧν ἐγὼ μὲν ἐνόμιζον εἶναι δηλωτέον, ἄλλος δέ τις μοι συνεβούλευε μὴ λέγειν, οὐκ ἀποκρύψομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἐπειδὴ γὰρ ἀπήνεγκε τὴν γραφὴν, ἐσκόπουν περὶ αὐτῶν τούτων ὥσπερ ἂν ὑμῶν ἕκαστος, καὶ τόν τε βίον τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὰς πράξεις ἐξήταζον καὶ πλεῖστον χρόνον περὶ τὰς τοιαύτας διέτριβον, ἐφ' αἷς ὦμην **ἐπαινέσθαι** με προσήκειν.

Ἰσοκράτους Περὶ ἀντιδόσεως 140-141

Λεξιλόγιο

ἐφεξῆς : κατὰ σειρὰ

προσπίπτω : ἐρχομαι ξαφνικά στο νου κάποιου

ἐπέρχομαί τινι : ἐρχομαι στο νου κάποιου

ἀποφέρω τὴν γραφὴν : καταθέτω τὴν καταγγελία

διατρίβω : χάνω καιρὸ, καθυστερῶ

Παρατηρήσεις

1. Να μεταφραστεί το κείμενο. **Μονάδες 20**
2. **πρώτου, προσπεσόν, ἃ, ἐπαινέσθαι, με** : Να χαρακτηριστούν συντακτικά οι λέξεις. **Μονάδες 5**
3. Ο πλάγιος λόγος που εξαρτάται από το “ἀπορῶ” να γίνει ευθύς. **Μονάδες 5**
4. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου :
 - **χρήσωμαι** : το β' ενικό πρόσωπο, στην ίδια ἐγκλιση, στον ενεστώτα της ίδιας φωνής.
 - **μνησθῶ** : το ίδιο πρόσωπο, στην ίδια ἐγκλιση, στον παρακείμενο της ίδιας φωνής.
 - **διαπέφευγεν** : το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του αορίστου β'.
 - **ἐπελήλυθε** : το β' πληθυντικό πρόσωπο της ευκτικής του ενεστώτα.
 - **ἀποκρύψομαι** : το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή.
 - **προσπεσόν** : τη δοτική του πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος.
 - **τίς** : τη δοτική του πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος.
 - **ἕκαστος** : την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος.
 - **πράξεις** : την κλητική του ενικού αριθμού.
 - **πλεῖστον** : το θετικό βαθμό.**Μονάδες 10**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : ΠΑΓΟΥΝΗΣ Σ. – ΠΑΤΣΙΑΣ Β. – ΒΑΙΝΑ Ζ. – ΠΟΡΓΙΑΛΙΔΟΥ Ν.